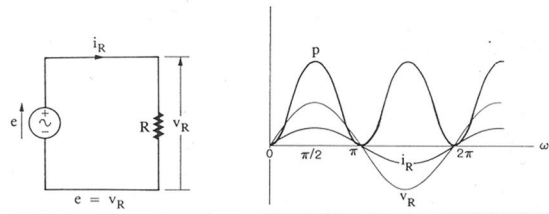


บทที่ 2 กำลังไฟฟ้า

2.1 รูปคลื่นกำลังไฟฟ้า

กำลังไฟฟ้าในวงจรไฟฟ้ากระแสสลับ หาได้จากกระแสไฟฟ้าและแรงดันไฟฟ้าเช่นเดียวกับวงจรไฟฟ้ากระแสตรง แต่ต้องคูณด้วยค่าตัวประกอบกำลังค่าหนึ่ง เรียกว่าค่าเพาเวอร์แฟกเตอร์ (power factor = PF) ซึ่งค่านี้จะมีค่าไม่เกิน 1 และแปรตามชนิดของโหลด ดังจะได้กล่าวถึงต่อไป

2.1.1 กำลังไฟฟ้าของวงจรในตัวความต้านทาน (Resistor)



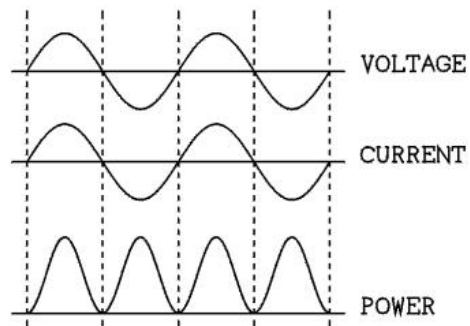
(ก) วงจรตัวต้านทาน

(ข) รูปคลื่นไฟฟ้า

รูปที่ 2.1 แสดงวงจรและรูปคลื่นไฟฟ้า

1

POWER IN A RESISTOR



2

ถ้าในวงจรประกอบด้วย **Resistance** เพียงอย่างเดียวรูปคลื่นของกำลังไฟฟ้าจะเป็นดังรูปที่ 2.1

$$\text{ถ้า } e = E_m \sin \omega t$$

$$i = I_m \sin \omega t$$

$$\text{จะได้ } p = ei = (E_m \sin \omega t)(I_m \sin \omega t)$$

$$\therefore p = E_m I_m \sin^2 \omega t$$

$$p = \frac{1}{2} E_m I_m (1 - \cos 2\omega t)$$

จากรูปคลื่นดังรูป 4.1(ข) จะเห็นว่ากำลังไฟฟ้า (P) จะมีความถี่เป็น 2 เท่าของ e และ i และจะมีค่ามีค่าเป็นบวกเสมอ นั่นคือกำลังไฟฟ้าที่จ่ายมาจากแหล่งจ่ายจะถูกใช้ไปใน **Resistance** เสมอกับกำลังงานสูงสุด

$$P_m = E_m I_m$$

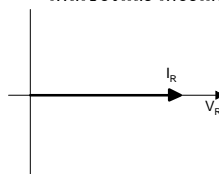
$$\text{ส่วน Average power หรือ Active power} = \frac{1}{2} E_m I_m$$

$$\text{หรือ } P = E \times I \quad (\text{watt})$$

$$= \frac{V_R^2}{R} = I^2 R \quad (\text{watt})$$

3

จากรูปที่ 2.1 (ข) เขียนสมการ เฟสเซอร์และไดอะแกรมของเฟสเซอร์ได้ดังในรูปที่ 2.2



รูปที่ 2.2 เฟสเซอร์ ไดอะแกรม

$$\overline{V_R} = V_R \angle 0^\circ$$

$$\overline{I_R} = I_R \angle 0^\circ$$

รูปที่ 4.2 แสดง ไดอะแกรมของเฟสเซอร์ I_R และ V_R

จากไดอะแกรมหาค่ากำลังไฟฟ้าได้ดังนี้

$$P = V_R I_R \cos \theta$$

$$\text{แต่ } \cos \theta = \cos 0^\circ = 1$$

$$P = V_R I_R$$

กำหนดให้ P คือค่ากำลังไฟฟ้าเฉลี่ย (W)

V_R คือค่าแรงดันไฟฟ้าแอมเพคตฟ (V)

I_R คือค่ากระแสไฟฟ้าแอมเพคตฟ (A)

4

ตัวอย่างที่ 2.1 กาต้มน้ำไฟฟ้าใช้กับไฟระบบ 220 V 50 Hz ต่อแอมมิเตอร์วัดกระแสได้ 3 แอมแปร์
จงหาค่ากำลังไฟฟ้า

วิธีทำ

$$\begin{aligned}
 p &= VI \cos \theta \\
 &= 220 \text{ V} \times 3 \text{ A} \times \cos 0^\circ \\
 &= 660 \text{ W}
 \end{aligned}$$

Ans

ตัวอย่างที่ 2.2 หากใช้กาต้มน้ำไฟฟ้าในตัวอย่างที่ 2-1 ต่อกับแรงดันไฟฟ้ากระแสตรง 220 V เช่นกัน
จงคำนวณหาค่ากำลังไฟฟ้าหากวัดค่ากระแสไฟฟ้าได้ค่าเท่ากัน

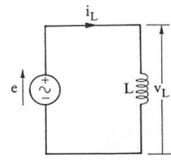
วิธีทำ

$$\begin{aligned}
 P &= IE \\
 &= 3 \text{ A} \times 220 \text{ V} \\
 &= 660 \text{ W}
 \end{aligned}$$

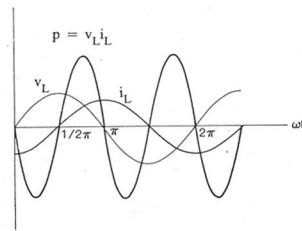
Ans

5

2.1.2 กำลังไฟฟ้าของวงจรในตัวเหนี่ยวนำ (Inductor)



(ก) วงจรตัวเหนี่ยวนำ



(ข) รูปคลื่นไฟฟ้า

รูปที่ 2.3 แสดงวงจรตัวเหนี่ยวนำและรูปคลื่นไฟฟ้า

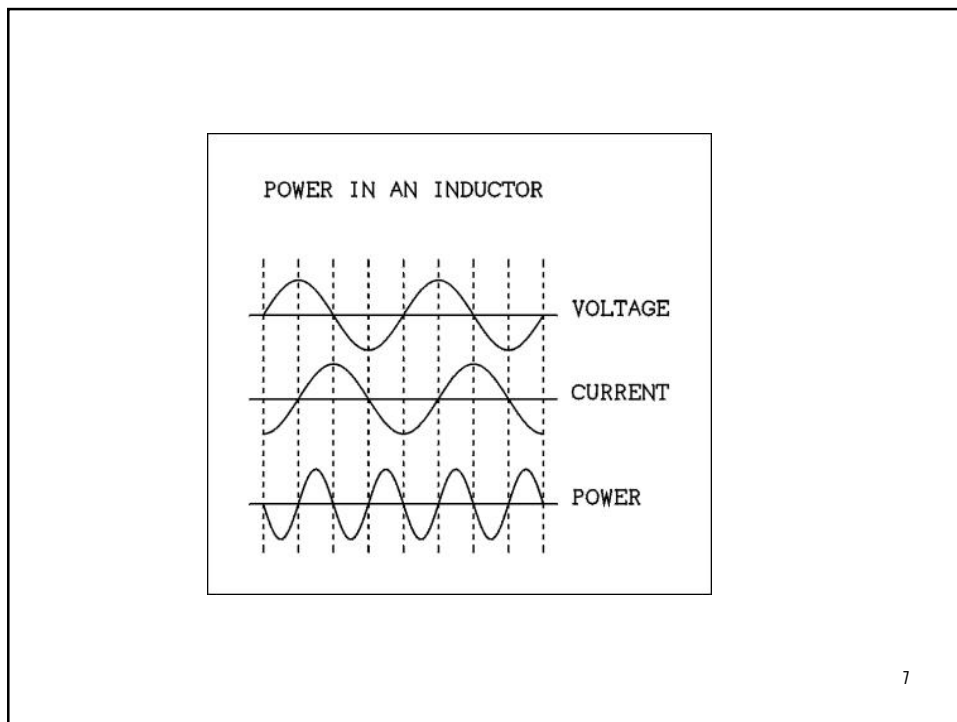
ถ้าในวงจรประกอบด้วย Inductive เพียงอย่างเดียวรูปคลื่นของกำลังไฟฟ้าจะเป็นดังรูปที่ 2.3

ถ้า $e = E_m \sin \omega t$

$$i = I_m \sin(\omega t - \frac{\pi}{2})$$

จะได้ $p = ei = (E_m \sin \omega t)(I_m \sin(\omega t - \frac{\pi}{2}))$

6



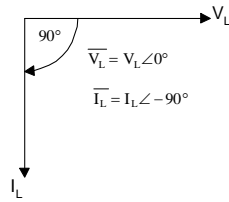
แต่ $\sin\left(\omega t - \frac{\pi}{2}\right) = -\cos \omega t$

$$\therefore p = E_m I_m (\sin \omega t)(-\cos \omega t)$$

$$p = -\frac{1}{2} E_m I_m 2 \sin \omega t \cos \omega t$$

$$= -\frac{1}{2} E_m I_m \sin 2\omega t$$

จากรูปคลื่นดังรูป 2.3(ข) จะเห็นว่ากำลังไฟฟ้า (P) จะมีความถี่เป็น 2 เท่าของ e และ i ส่วนค่า Average power (P) = 0
 จากรูปคลื่นของกำลังงาน เราจะสังเกตเห็นว่าเมื่อ e และ i เป็นบวกหรือลบพร้อมกันทั้งคู่ P จะเป็นบวก นั่นคือ
 ช่วงเวลาที่กำลังงานถูกจ่ายจากแหล่งจ่ายไปยัง Inductance แต่ถ้า e และ i เป็นบวกหรือลบต่างกัน P จะเป็นลบ นั่น
 คือ ช่วงเวลาที่กำลังงานถูกส่งย้อนกลับจาก Inductance มายังแหล่งจ่าย จากรูปที่ 2.3 (ข) เขียนไดอะแกรมของเฟส
 เซอร์และสมการเฟสเซอร์ได้ดังในรูปที่ 2.4

รูปที่ 2.4 แสดงไดอะแกรมของเฟสเซอร์ V_L และ I_L

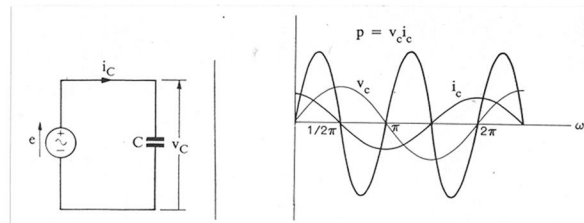
จากไดอะแกรมหาค่ากำลังไฟฟ้าได้ดังนี้

$$\begin{aligned} P &= V_L I_L \cos \theta \\ &= V_L I_L \cos (-90^\circ) \\ &= 0 \\ P &= 0 \end{aligned}$$

สรุป วงจรไฟฟ้าที่ประกอบด้วยตัวเหนี่ยวนำเพียงอย่างเดียว กระแสไฟฟ้าจะล่าหลังแรงดันไฟฟ้าเป็นมุม 90 องศา กำลังไฟฟ้เฉลี่ยหรือกำลังไฟฟ้าใช้งานจริงมีค่าเป็น 0

9

2.1.3 กำลังไฟฟ้าของวงจรในตัวเก็บประจุ (Capacitor)

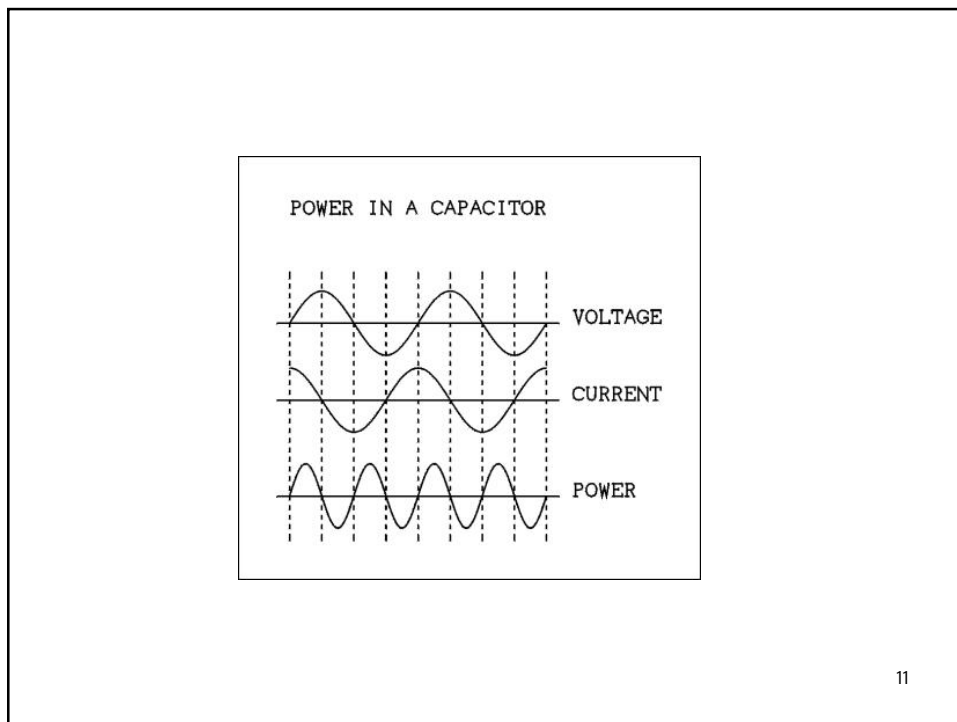


(ก) วงจรตัวเก็บประจุ

(ข) รูปคลื่น ไฟฟ้า

รูปที่ 2.5 แสดงวงจรตัวเก็บประจุและรูปคลื่นไฟฟ้า

10



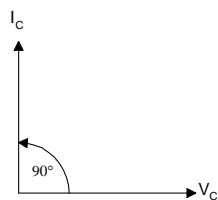
จะเห็นว่ารูปคลื่นของ P เหมือนกับรูปคลื่นของ P ของ Inductance ทุกอย่างนั่นคือ

$$P = -\frac{1}{2} E_m I_m \sin 2\omega t$$

จากรูปที่ 2.5 (ข) เขียนไดอะแกรมของเฟสเซอร์และสมการเฟสเซอร์ได้ดังในรูปที่ 2.6

$$\vec{V}_c = V_c \angle 0^\circ$$

$$\vec{I}_c = I_c \angle 90^\circ$$



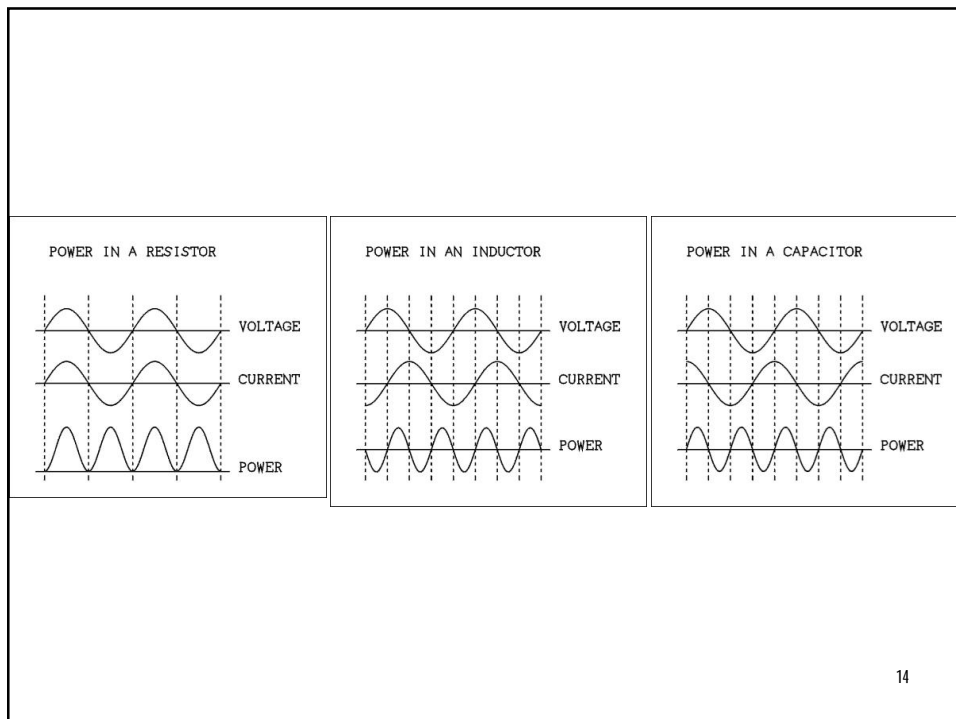
รูปที่ 2.6 แสดงไดอะแกรมของเฟสเซอร์ V_c และ I_c

จากรูปที่ 2.6 หากกำลังไฟฟ้าได้ดังนี้

$$\begin{aligned} P &= V_c I_c \cos \theta \\ &= V_c I_c \cos 90^\circ \\ &= 0 \\ p &= 0 \end{aligned}$$

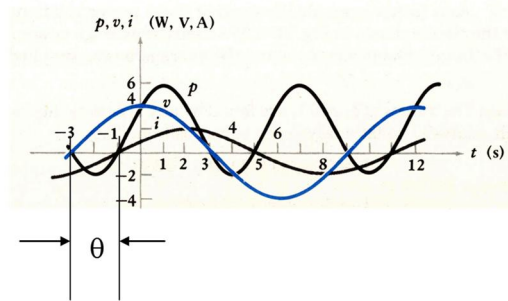
สรุป วงจรที่ประกอบด้วยตัวเก็บประจุเพียงอย่างเดียว กระแสไฟฟ้านำหน้าแรงดันไฟฟ้าเป็นมุม 90 องศา กำลังไฟฟ้าเฉลี่ยหรือกำลังไฟฟ้าใช้งานจริงจะมีค่าเป็น 0

13



14

2.1.4 กำลังไฟฟ้าของวงจรที่ประกอบด้วยอิมพีแดนซ์ทั่วๆไป (R,L,C)



รูปที่ 2.7 รูปคลื่นกำลังไฟฟ้าในวงจรที่ประกอบด้วยอิมพีแดนซ์

ถ้า

$$e = E_m \sin \omega t$$

$$i = I_m \sin(\omega t - \theta)$$

โดย θ อาจจะเป็นบวกหรือลบก็ได้ แล้วแต่ในวงจรจะเป็นอิทธิพลของ L หรือ C สำหรับในรูปเป็นอิทธิพลของ L เพราะว่า นำหน้า i เป็นมุม θ

15

$$\begin{aligned} \therefore p &= ei = E_m \sin \omega t \times I_m \sin(\omega t + \theta) \\ &= E_m I_m \sin \omega t (\sin \omega t \cos \theta + \cos \omega t \sin \theta) \\ &= E_m I_m (\sin^2 \omega t \cos \theta + \sin \omega t \cos \omega t \sin \theta) \\ &= E_m I_m \left[\cos \theta \times \frac{1}{2} (1 - \cos 2\omega t) + \sin \theta \times \frac{1}{2} \sin 2\omega t \right] \end{aligned}$$

จะได้

$$P_{av} = \frac{1}{T} \int_0^T f(t) dt$$

$$P_{av} = \frac{1}{T} \int_0^T \left[E_m I_m \left\{ \cos \theta \frac{1}{2} (1 - \cos 2\omega t) + \sin \theta \frac{1}{2} \sin 2\omega t \right\} \right] dt$$

$$P_{av} = E_m I_m \frac{1}{2\pi} \int_0^{2\pi} \left[\cos \theta \frac{1}{2} (1 - \cos 2\omega t) + \sin \theta \frac{1}{2} \sin 2\omega t \right] dt$$

16

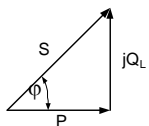
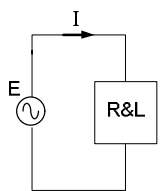
ค่าเฉลี่ยของ $\sin 2\omega t$ และ $\cos 2\omega t$ เป็นศูนย์

$$\begin{aligned} \therefore P_{av} &= E_m I_m \frac{1}{2\pi} \int_0^{2\pi} \frac{1}{2} \cos \theta dt \\ &= E_m I_m \frac{1}{4\pi} \cos \theta \int_0^{2\pi} dt \\ &= E_m I_m \frac{1}{4\pi} \cos \theta [t]_0^{2\pi} \\ &= \frac{E_m I_m}{4\pi} \cos \theta [2\pi] \\ &= \frac{E_m I_m}{2} \cos \theta \\ &= EI \cos \theta \\ \therefore P &= EI \cos \theta \quad (\text{watt}) \end{aligned}$$

17

2.2 สามเหลี่ยมกำลังไฟฟ้า (Power Triangle)

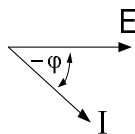
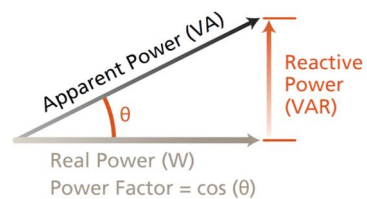
2.2.1 วงจร R & L



$$\mathfrak{S} = S \angle \varphi^\circ = P + jQ_L \text{ VA}$$

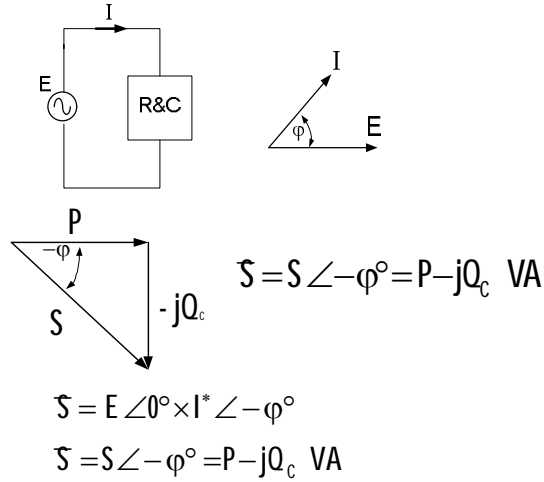
$$\mathfrak{S} = E \angle 0^\circ \times I^* \angle \varphi^\circ$$

$$\mathfrak{S} = S \angle \varphi^\circ = P + jQ_L \text{ VA}$$



18

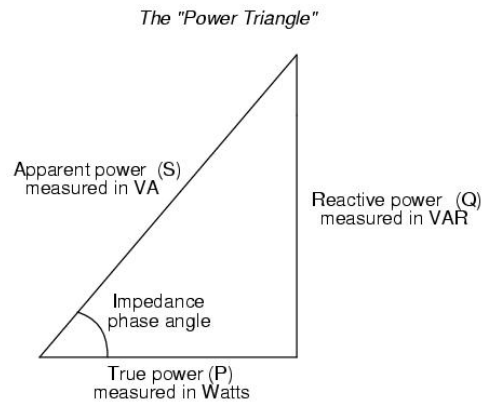
2.2.2 วงจร R & C



19

จากสมการ S เราจะพบกำลังไฟฟ้ามี 3 ชนิดด้วยกันคือ

1. EI หรือ I^2Z หรือ $\frac{E^2}{Z}$ เรียกว่า กำลังไฟฟ้า ปราณ หรือ **Apparent Power (S)** มีหน่วยเป็น VA
2. $E.I.\cos\theta$ หรือ I^2R หรือ $\frac{V_R^2}{R}$ เรียกว่า กำลังไฟฟ้าเฉลี่ย หรือ **Active Power (P)** มีหน่วยเป็น W
3. $E.I.\sin\theta$ หรือ I^2X_L หรือ $\frac{V_X^2}{X}$ เรียกว่า กำลังไฟฟ้าผันกลับ หรือ **Reactive Power (Q)** มีหน่วยเป็น VAR



20

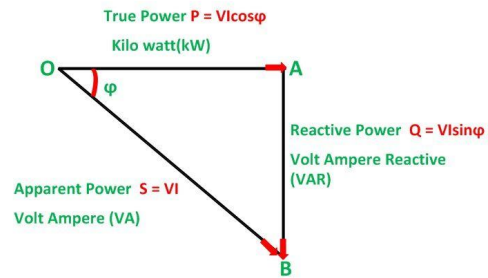
ในการใช้ค่าคอนจูเกต(Conjugate) ของแรงเคลื่อนไฟฟ้า หรือกระแสไฟฟ้าเพื่อหาค่ากำลังไฟฟ้านั้นถ้าอยู่ในรูปจำนวนเชิงซ้อน เราหาค่ากำลังไฟฟ้าได้โดยการใช้ค่าคอนจูเกตของแรงเคลื่อนไฟฟ้า หรือกระแสไฟฟ้าอย่างใดอย่างหนึ่งแทนค่าลงในสมการ เช่น ถ้า $V = 50 + j30$ โวลท์ และ $I = 3 - j4$ แอมแปร์ หาค่า S

$$S = VI^* = (50 + j30)(3 + j4)$$

จะเห็นได้ว่าค่า $3 + j4$ เป็นคอนจูเกตของกระแสไฟฟ้า (I) = $3 - j4$

ถ้าแรงเคลื่อนไฟฟ้าและกระแสไฟฟ้าอยู่ในรูปของโพลาร์ฟอร์ม จะคอนจูเกตโดยการเปลี่ยนทิศทางมุมให้เป็นมุมตรงข้าม เช่น $6 \angle -20^\circ$ เมื่อคอนจูเกตแล้วเป็น $6 \angle 20^\circ$

หรือ $10 \angle 30^\circ$ เมื่อคอนจูเกตแล้วเป็น $10 \angle -30^\circ$



Circuit Globe

ตัวอย่างที่ 2.3 กำหนดให้วงจรมีค่าอิมพีแดนซ์ $3 + j6$ โอห์ม และมีแรงเคลื่อนไฟฟ้าตกคร่อมวงจร $50 \angle 30^\circ$ โวลท์ จงหาค่ากำลังไฟฟ้าทั้งสามชนิด

วิธีทำ $Z = 3 + j6 \ \Omega$

$$= 6.71 \angle 63.45^\circ \ \Omega$$

$$I = \frac{V}{Z} = \frac{50 \angle 30^\circ \text{ V}}{6.71 \angle 63.45^\circ \ \Omega}$$

$$= 7.45 \angle -33.45^\circ \ \text{A}$$

วิธีที่ 1 $Z = 3 + j6$, $R = 3 \ \Omega$, $X = 6 \ \Omega$

$$P = I^2 R = (7.45)^2 \times 3 = 166.5 \ \text{W}$$

$$Q = I^2 X = (7.45)^2 \times 6 = 333.01 \ \text{VAR}$$

$$S = I^2 Z = (7.45)^2 \times 6.708 = 372.5 \ \text{VA}$$

$$\text{เพาเวอร์แฟคเตอร์} = \cos \theta = \frac{P}{S} = \frac{166.5}{372.5} = 0.45$$

$$\theta = 63.45^\circ$$

Ans

วิธีที่ 2

$$P = VI \cos \theta = 50 \times 7.45 \times 0.447 = 166.5 \text{ W}$$

$$Q = VI \sin \theta = 50 \times 7.45 \times \sin 63.45^\circ$$

$$= 50 \times 7.45 \times 0.89$$

$$= 333.01 \text{ VAR}$$

$$S = VI = 50 \times 7.45 = 372.5 \text{ VA} \quad \text{Ans}$$

วิธีที่ 3

$$S = VI^*$$

$$V = 50 \angle 30^\circ$$

$$I = 7.45 \angle -33.45^\circ \text{ A}$$

เมื่อคอนจูเกต

$$I^* = 7.45 \angle 33.45^\circ$$

$$S = (50 \angle 30^\circ)(7.45 \angle 33.45^\circ)$$

$$= 372.5 \angle 63.45^\circ \text{ VA}$$

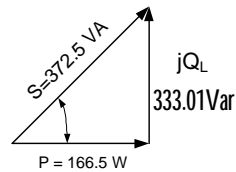
$$S = 166.5 + j33.01 \text{ VA}$$

นั่นคือ

$$S = 372.5 \text{ VA}$$

$$P = 166.5 \text{ W}$$

$$Q = 333.01 \text{ VAR}$$



23

วิธีที่ 4

$$V_R = IR = 7.45 \times 3$$

$$= 22.35 \text{ V}$$

$$V_X = IX = 7.45 \times 6$$

$$= 44.7 \text{ V}$$

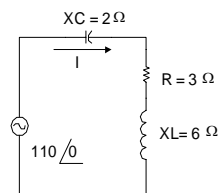
$$P = \frac{V_R^2}{R} = \frac{(22.35)^2}{3} = \frac{499.52}{3} = 166.5 \text{ W}$$

$$Q = \frac{V_X^2}{X} = \frac{(44.7)^2}{6} = \frac{1998.09}{6} = 333.01 \text{ VAR}$$

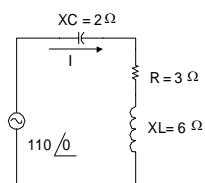
$$S = \frac{V^2}{Z} = \frac{(50)^2}{6.708} = \frac{2500}{6.708} = 372.5 \text{ VA} \quad \text{Ans}$$

24

- ตัวอย่างที่ 2.4** วงจร อนุกรม R-L-C ดังรูปต่อกับแหล่งจ่ายค่า $110\angle 0^\circ$ V จงหาค่าของ
- ตัวประกอบกำลัง (PF)
 - กระแสของวงจร (I)
 - ค่ากำลังไฟฟ้า (P, Q, S) และเขียนรูปสามเหลี่ยมของกำลังไฟฟ้า



25

**วิธีทำ**

$$\begin{aligned}
 \text{(ก) จาก } Z &= R + j(X_L - X_C) \\
 &= 3 + j(6 - 2) \\
 &= 3 + j4 = 5\angle 53.1^\circ \Omega
 \end{aligned}$$

$$\text{จาก PF} = \cos \theta = \cos 53.1^\circ = 0.6$$

\therefore ค่าตัวประกอบกำลังเท่ากับ 0.6

Ans

$$\begin{aligned}
 \text{(ข) จาก } \bar{I} &= \frac{\bar{V}}{Z} \\
 &= \frac{110\angle 0^\circ}{5\angle 53.1^\circ} = 22\angle -53.1^\circ \text{ A}
 \end{aligned}$$

$$\therefore \text{ค่ากระแสของวงจร} = 22\angle -53.1^\circ \text{ A} \quad \text{Ans}$$

26

(ค) จาก $\bar{S} = \bar{V}\bar{I}^*$

$$= (110 \angle 0^\circ) (22 \angle 53.1^\circ)$$

$$= 2420 \angle 53.1^\circ \text{ VA}$$

เปรียบเทียบกับ $\bar{S} = 1452 \text{ W} + j1936 \text{ VA}$

จะได้ $\bar{S} = P + jQ$

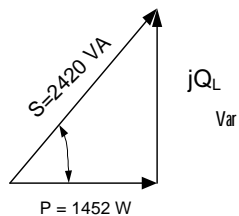
$$P = I^2 R$$

$$= (22)^2 (3) = 1452 \text{ W}$$

และ $Q = I^2 (X_L - X_C)$

$$= (22)^2 (6 - 2) = 1936 \text{ VAR}$$

จะได้สามเหลี่ยมของกำลังตามรูป

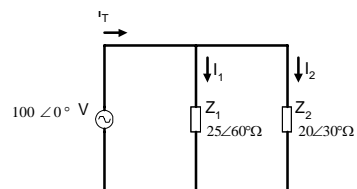


27

ตัวอย่างที่ 25 วงจรขนาน Z_1 และ Z_2 ต่อกับแหล่งจ่ายค่า $110 \angle 0^\circ \text{ V}$ ตามรูป จงหาค่า

- กระแสไฟฟ้าของวงจร (I_T)
- กำลังไฟฟ้าปรากฏ (S_T)
- กำลังไฟฟ้าจริงของวงจร (P_T)
- กำลังไฟฟ้ารีแอกทีฟของวงจร (Q_T)
- ตัวประกอบกำลังของวงจร ($\cos \theta$)

วิธีทำ



28

$$\begin{aligned}
 \text{น. } \bar{I}_1 &= \frac{\bar{V}}{Z_1} = \frac{100\angle 0^\circ}{25\angle 60^\circ} = 4\angle -60^\circ \text{ A} \\
 \bar{I}_2 &= \frac{\bar{V}}{Z_2} = \frac{100\angle 0^\circ}{20\angle 30^\circ} = 5\angle -30^\circ \text{ A} \\
 \bar{I}_1 &= \bar{I}_1 + \bar{I}_2 \\
 \bar{I}_1 &= 4\angle -60^\circ + 5\angle -30^\circ = 8.7\angle -43.29^\circ \text{ A} \\
 \text{ข. } \bar{S}_1 &= \bar{V} \bar{I}_1^* = (100\angle 0^\circ)(4\angle 60^\circ) = 400\angle 60^\circ \text{ VA} \\
 \bar{S}_2 &= \bar{V} \bar{I}_2^* = (100\angle 0^\circ)(5\angle 30^\circ) = 500\angle 30^\circ \text{ VA} \\
 \bar{S}_1 &= \bar{S}_1 + \bar{S}_2 \\
 \bar{S}_1 &= 400\angle 60^\circ + 500\angle 30^\circ = 869.72\angle 43.29^\circ \text{ VA} \\
 \\
 \bar{S}_1 &= \bar{E} \cdot \bar{I}_1^* \\
 \bar{S}_1 &= 100\angle 0^\circ \cdot 8.7\angle 43.29^\circ = 870\angle 43.29^\circ \text{ VA} \\
 \bar{S}_1 &= 633.27 + j596.55 \text{ VA}
 \end{aligned}$$

29

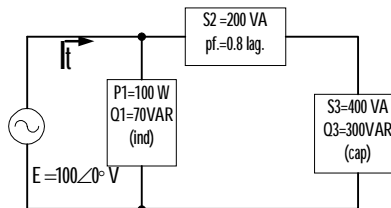
$$\begin{aligned}
 \bar{S}_1 &= \bar{E} \cdot \bar{I}_1^* \\
 \text{หรือหาจาก } \bar{S}_1 &= 100\angle 0^\circ \cdot 8.7\angle 43.29^\circ = 870\angle 43.29^\circ \text{ VA} \\
 \bar{S}_1 &= 633.27 + j596.55 \text{ VA} \\
 \text{ค. กำลังจริงของวงจร (Pt)} &= 633.27 \text{ W} \\
 \text{ง. กำลังไฟฟ้รีแอกตีฟ (Qt)} &= 596.55 \text{ VAR} \\
 \text{จ. } \text{Cos}(\theta) &= \text{Cos}(-43.29^\circ) = 0.73 \text{ lagging} \\
 \text{หรือหาจาก } \text{Cos} \theta &= \frac{P_t}{S_t} = \frac{633.06}{869.72} = 0.73 \text{ lagging}
 \end{aligned}$$

30

ตัวอย่างที่ 2.6 จากวงจรดังรูป

จงคำนวณหาค่า ก. กำลังไฟฟ้าปรากฏรวมของวงจร (S_1)ข. กระแสรวมของวงจร (I_1)

ค. เพาเวอร์แฟคเตอร์รวมของวงจร



31

วิธีทำ ก. โหลดที่ 1, $P_1 = 100 \text{ W}$, $Q_{L1} = 70 \text{ VAR}$

$$S_1 = 100 + j70 = 122.07 \angle 34.99^\circ \text{ VA}$$

โหลดที่ 2, $S_2 = 200 \text{ VA}$, $\cos \theta_2 = 0.8$ lagging

$$\theta_2 = \cos^{-1}(0.8) = 36.87^\circ$$

$$S_2 = 200 \angle 36.87^\circ$$

โหลดที่ 3, $S_3 = 400 \text{ VA}$, $-jQ_{C3} = -j300 \text{ VAR}$ (leading)

$$\theta_3 = \sin^{-1} \left[\frac{300}{400} \right] = 48.59^\circ$$

$$S_3 = 400 \angle -48.59^\circ \text{ (leading)}$$

$$S_1 = S_1 + S_2 + S_3$$

$$S_1 = 122.07 \angle 34.99^\circ + 200 \angle 36.87^\circ + 400 \angle -48.59^\circ$$

$$S_1 = 535.99 \angle -11.84^\circ \text{ VA}$$

32

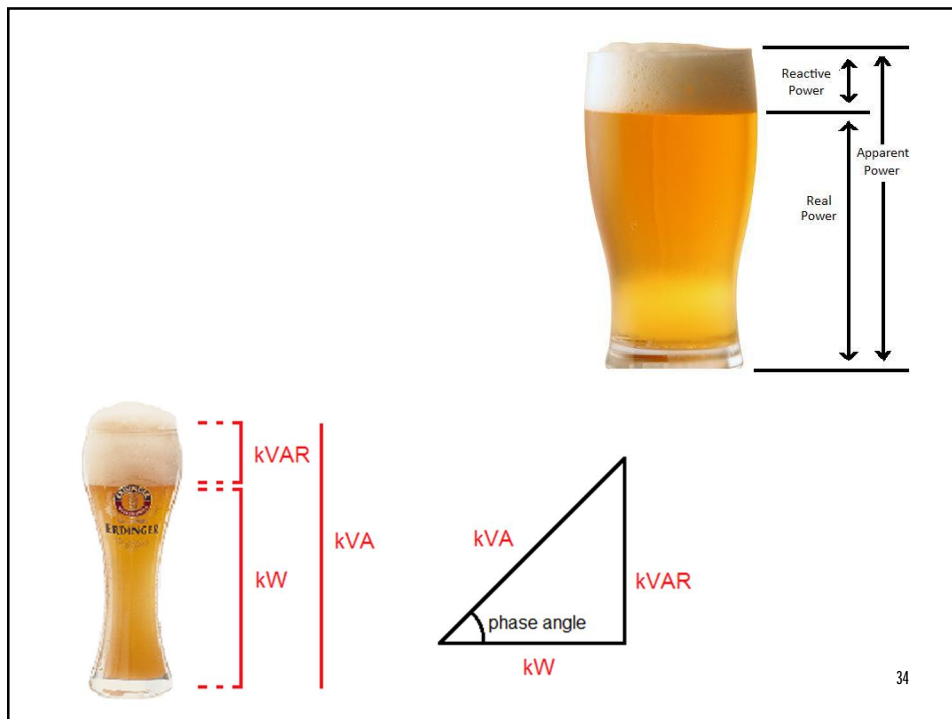
$$\text{ข. } S_t = E \cdot I_t^*$$

$$I_t^* = \frac{S_t}{E} = \frac{535.99 \angle -11.84^\circ \text{ VA}}{100 \angle 0^\circ \text{ V}} = 5.36 \angle -11.84^\circ \text{ A}$$

$$I_t = 5.36 \angle 11.84^\circ \text{ A}$$

$$\text{ค. เพนเวอร์แฟกเตอร์ของวงจร} (\theta) = \cos(11.84^\circ) = 0.98 \text{ leading}$$

33



34



แบบทดสอบ สปีดาร์ที่ 3

36

The slide contains the Thai text "แบบทดสอบ สปีดาร์ที่ 3" (Speedar Test 3) centered on the page. The number "36" is located in the bottom right corner of the slide frame.

แบบทดสอบ

บทที่ 2 : R-L-C ในวงจรไฟฟ้ากระแสตรง

แผนกวิชาไฟฟ้า

ประจำภาคเรียนที่ 1

ประจำปีการศึกษา 2553

ชื่อ.....

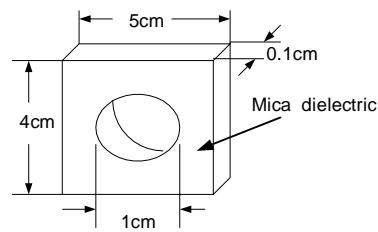
เลขที่.....ชั้น

คำชี้แจง 1. ข้อสอบมีทั้งหมด 2 ข้อ รวม 10 คะแนน

2. ให้แสดงวิธีทำลงในกระดาษสอบ

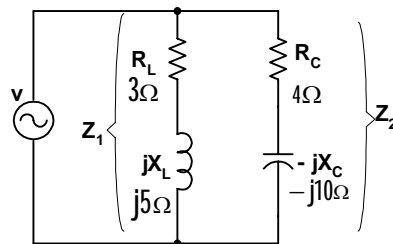
3. อนุญาตให้เปิดตำราได้แต่ห้ามยืมกันในระหว่างสอบ

1. คาปาซิเตอร์ตัวหนึ่งมีแผ่นเพลทขนาด 4 ซม. x 5 ซม. นำมาประกบแผ่นไดอิเล็กตริกที่ทำด้วยฉนวนไมก้าเจาะรู (ดังรูป) จงคำนวณหาค่าความจุ (Capacitance) มีค่ากี่พิโกฟารัด (pF) ? (5 คะแนน)



37

2. วงจรขนานดังรูป มีค่าตามที่กำหนด จงคำนวณหาอิมพีแดนซ์รวม (Z_T) ของวงจร (5 คะแนน)



38

เฉลยทดสอบ สัปดาห์ที่ 3

39

แบบทดสอบ

บทที่ 2 : R-L-C ในวงจรไฟฟ้ากระแสตรง

แผนกวิชาไฟฟ้า ประจำปีการศึกษา 2559

1

ประจำปีการศึกษา 2559

ชื่อ.....

เลขที่.....ชั้น

คำชี้แจง 1. ข้อสอบมีทั้งหมด 2 ข้อ รวม 20 คะแนน

2. ให้แสดงวิธีทำลงในกระดาษสอบ

3. อนุญาตให้เปิดตำราได้แต่ห้ามอ้อมกันระหว่างสอบ

1. คาปาซิเตอร์ตัวหนึ่งมีแผ่นเพลทขนาด 4 ซม. x 5 ซม. นำมาประกบแผ่นไดอิเล็กทริกที่ทำด้วยฉนวนไมก้า (ตั้งรูป) จงคำนวณหาค่าความจุ (Capacitance) มีค่ากี่พิโกฟารัด (pF) ? (10 คะแนน)

40

วิธีทำ

$$A_{\text{air}} = \frac{\pi d^2}{4} = \frac{\pi(1)^2 \times 10^{-4}}{4} = 0.785 \times 10^{-4} \text{ m}^2$$

$$A_{\text{mica}} = ((4 \times 5) \times 10^{-4}) \text{ m}^2 - (0.785 \times 10^{-4}) \text{ m}^2 = 19.215 \times 10^{-4} \text{ m}^2$$

$$C_t = C_{\text{air}} + C_{\text{mica}}$$

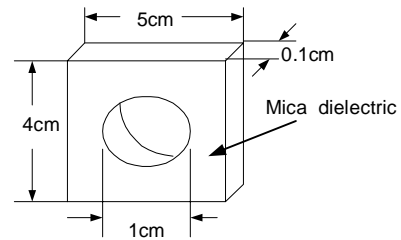
$$C_t = \epsilon_0 \chi \epsilon_{\text{air}} \chi \frac{A_{\text{air}}}{d} + \epsilon_0 \chi \epsilon_{\text{mica}} \chi \frac{A_{\text{mica}}}{d}$$

$$C_t = 8.85 \times 10^{-12} \left[\left(1 \times \frac{0.785 \times 10^{-4}}{1 \times 10^{-3}} \right) + \left(5 \times \frac{19.215 \times 10^{-4}}{1 \times 10^{-3}} \right) \right]$$

$$C_t = 8.85 \times 10^{-12} \left[(7.85 \times 10^{-1}) + (960 \times 10^{-1}) \right]$$

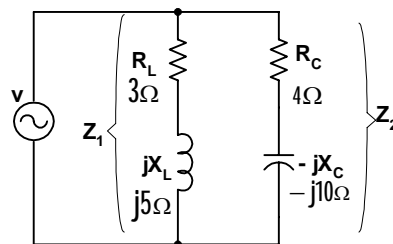
$$C_t = 857.2 \times 10^{-13} \text{ F}$$

$$C_t = 85.72 \text{ pF}$$



41

2. วงจรขนาน 2 วงจรคือ R-L และ R-C มีค่ากำหนดดังรูปจงแสดงการคำนวณหาค่าอิมพีแดนซ์รวม (Z_t) ของวงจร (10คะแนน)



42

جواب

$$Z_1 = 3 + j5 = 5.83 \angle 59.04^\circ \Omega, Z_2 = 4 - j10 = 10.77 \angle -68.2^\circ \Omega$$

$$Z_t = \frac{Z_1 \cdot Z_2}{Z_1 + Z_2} = \frac{5.83 \angle 59.04^\circ \times 10.77 \angle -68.2^\circ}{5.83 \angle 59.04^\circ + 10.77 \angle -68.2^\circ}$$

$$Z_t = \frac{62.79 \angle -9.16^\circ}{8.60 \angle -35.54^\circ}$$

$$Z_t = 7.30 \angle 26.38^\circ = (6.54 + j3.24) \Omega$$